

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Nagrody PAN za najciekawsze badania w dziedzinie biologii

Wydział Nauk Biologicznych PAN przyznał za rok 2005 nagrodę indywidualną i zespołową.

Nagrodę indywidualną zdobyła prof. Elżbieta Pyza z Instytutu Zoologii UJ za cykl publikacji

poświęconych badaniom rytmiki dobowej. Jak wyjaśniła profesor, rytmy biologiczne, generowane przez wewnętrzny zegar biologiczny, występują u wszystkich organizmów. Dzięki nim możliwe jest utrzymywanie rytmu aktywności i odpoczynku oraz synchronizacja tych procesów z cyklicznymi zmianami zachodzącymi w środowisku, jak na przykład dobowe zmiany dnia i nocy. Jako obiekt doświadczalny w badaniach nad zegarem biologicznym prof. Pyza wykorzystuje muszki owocowe.

Nagrodę zespołową odebrały uczone z Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, prowadzące pod kierunkiem prof. Hanny Strzeleckiej-Gołaszewskiej badania nad białkami motorycznymi, czyli takimi białkami, które biorą udział w procesie przekształcania w organizmie energii chemicznej na energię mechaniczną niezbędną dla ruchu organizmów żywych. Badaczki starają się wytłumaczyć, dlaczego komórki człowieka poruszają się, a mięśnie kurczą. Badają w tym celu dwa białka motoryczne - miozynę i aktynę. Jak wyjaśniła prof. Strzelecka-Gołaszewska, kiedy włókna złożone z cząsteczek tych białek przesuwają się wzduż siebie, inicjowany jest proces skurczu mięśni oraz procesy ruchu i podziału komórek.

Wydział przyznał dodatkowo dwa wyróżnienia. Dr. Andrzej Kaima z Instytutu Paleobiologii PAN wyróżniono za szczególnie ciekawe badania nad zmianami ewolucyjnymi w budowie muszli ślimaków z ery mezozoicznej (230-65 mln lat temu), kiedy żyły dinozaury. Z kolei prof. Magdalenę Ralską-Jasiewiczową z Instytutu Botaniki PAN doceniono za badania nad roślinnością w Polsce w okresie czwartorzędu (okres od ok. 1,8 mln lat temu do dziś), w epoce lodowcowej i polodowcowej.

Podczas uroczystości wręczenia nagród Wydziału o wynikach swoich badań opowiadali także biolodzy uhonorowani Nagrodami Prezesa Rady Ministrów, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej oraz Komitetu Mikrobiologii PAN. Aż dwie z tych nagród za 2005 rok zdobyła prof. Zofia Kielan-Jaworowska z Instytutu Paleobiologii PAN, zaliczana do najsłynniejszych polskich paleontologów, organizatorka wielu wypraw badawczych na pustynię Gobi w Mongolii. Doceniono ją za badania nad ewolucją ssaków w epoce dinozaurów, czyli w mezozoiku.

Jak podkreśliła profesor, mezozoik zwany jest "ciemnymi latami historii ssaków". Przez pierwsze 160 milionów lat mezozoiku, czyli faktycznie przez dwie trzecie swojej historii, ssaki były bardzo małe - osiągały zazwyczaj wielkość myszy i prowadziły tylko nocny tryb życia, co było reakcją na ocieplenie się klimatu. Profesor przypomniała, że przodkami ssaków były gady zwane cynodontami, które pojawiły się w permie (280-230 mln lat temu).

[PAP - Nauka w Polsce, Joanna Poros](#)

Skomentuj na forum

<https://laboratoria.net/aktualnosci/3665.html>

01-06-2026

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał](#)

Sam czas spędzony przed ekranem nie jest najlepszą miarą ryzyka.

01-06-2026

[Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę](#)

Dotyczy działań komunikacyjnych, edukacyjnych oraz popularyzatorskich.

01-06-2026

[10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#)

Między 24 a 28 czerwca zmierzą się z ponad 150 ekipami z 28 krajów.

01-06-2026

[Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na](#)

zaburzenia psychiczne

W 2023 r. z tego powodu cierpiało prawie 1,2 mld ludzi na świecie.

01-06-2026

AGH uruchomiła laboratorium

Ze źródłem promieniowania RTG dorównującym synchrotrono.

01-06-2026

UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki

Uczelnie zapowiedziały rozwój kształcenia praktycznego i cyfrowego.

01-06-2026

W poniedziałek rozpocznie się rekrutacja na Uniwersytet Jagielloński

Najstarsza uczelnia w kraju ma w ofercie 13 nowych kierunków studiów.

01-06-2026

3 proc. PKB na naukę to nie jest radykalny postulat

To nie jest radykalny cel, ale uniwersalny postulat, który bardzo by Polsce pomógł.

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy